

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ αριθ. 273/2010
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Δ' ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Συνεδρίαση της 28^{ης} Ιουνίου 2010

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Νικόλαος Μαυρίκας, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Μέλη: Βλάσιος Βούκαλης, Βασιλική Πανταζή, Νίκη Μαριόλη, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγήτρια: Φωτεινή Δεδούση, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο)

Αριθ. Ερωτ: Το με αριθμό 127080/23.3.2010 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Γεν Δ/ση Διοικητικής Υποστήριξης, Δ/ση Αστικής Κατάστασης, Τμήμα Μητρώων και Ληξιαρχείων)

Ερώτημα: «Εάν η προσθήκη του μοναχικού ονόματος των Αγιορειτών μοναχών σ' εκείνο το οποίο έφεραν πριν την κουρά, δύναται να χωρήσει στο Μητρώο Αρρένων, Δημοτολόγιο και συνακολούθως στο Δελτίο Αστυνομικής Ταυτότητας, άνευ διορθώσεως δικαστικώς της ληξιαρχικής πράξεως γεννήσεώς τους, μόνο με τα πιστοποιητικά των Ιερών Μονών τα οποία κυρώνονται από την Ιερά Επιστοσία, με τα οποία βεβαιώνεται η μοναχική ιδιότητα και το μοναχικό όνομα».

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Τμήμα γνωμοδότησε ομοφώνως, ως ακολούθως:

I. Διδόμενο ιστορικό και πλαίσιο προβληματισμών της διοίκησης

A. Το προεκτεθέν ερώτημα διατυπώθηκε με επίκληση του ακόλουθου ιστορικού και των εξής προβληματισμών:

1. Με το με αριθ. πρωτ. Φ. 2/8α/2648/10-11-2008 έγγραφό της, η Ιερά Κοινότητα του Αγίου Όρους διαμαρτυρήθηκε για την μη αναγραφή εκ μέρους της διοίκησης στο μητρώο αρρένων, στο δημοτολόγιο και στο δελτίο αστυνομικής ταυτότητας των αγιορειτών μοναχών, και του ονόματος που απέκτησαν με την μοναχική κουρά, εάν το όνομα τούτο δεν προστεθεί στη ληξιαρχική πράξη γέννησης τους κατόπιν δικαστικής απόφασης της εκουσίας δικαιοδοσίας.

Ειδικότερα, κατά την Ιερά Κοινότητα του Αγίου Όρους, για την μεταβολή δεν απαιτείτο στο παρελθόν από τη διοίκηση δικαστική απόφαση, ενώ τα περί μεταβολής του κυρίου ονόματος με δικαστική διαδικασία, δεν δύνανται να εφαρμοσθούν προκειμένου περί αγιορειτών μοναχών, διότι στο προνομιακό καθεστώς του Αγίου Όρους, δυνάμει του άρθρου 37 του από 10/16-9-1926 Ν.Δ/τος με το οποίο κυρώθηκε ο Καταστατικός του Χάρτης, προβλέπεται ότι τα επικυρωμένα από την Ιερά Επιστοσία πιστοποιητικά των Ιερών Μονών, με τα οποία βεβαιώνεται η μοναχική ιδιότητα και το μοναχικό όνομα, έχουν ισχύ δημοσίου εγγράφου ενώπιον πάσης αρχής του Κράτους.

2. Κατά τα αναφερόμενα στο έγγραφο του ερωτήματος, η μη αναγραφή του ονόματος που αποκτήθηκε με την κουρά, στηρίχθηκε στα διαλαμβάνομενα στην Γνωμοδότηση ΝΣΚ με αριθμό 170/2000, περί προσθήκης του μοναχικού ονόματος στο μητρώο αρρένων, το δημοτολόγιο και το δελτίο αστυνομικής ταυτότητας, μόνο κατόπιν δικαστικής αποφάσεως η οποία εκδίδεται κατά την εκουσία δικαιοδοσία.

Πρέπει να διευκρινισθεί, για λόγους ακριβολογίας, ότι με τη Γνωμοδότηση ΝΣΚ 170/2000 έγινε δεκτό ότι, συντελεσθείσα δικαστικώς με την διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας προσθήκη μοναχικού ονόματος στο ήδη υπάρχον στη ληξιαρχική πράξη γέννησης, δεν μπορεί να θεωρηθεί

ότι εμπίπτει στις εξαιρετικές περιπτώσεις που την καθιστούν επιτρεπτή στο πλαίσιο των νομολογιακών πορισμάτων, και ότι, παρά ταύτα, έπρεπε, στην περίπτωση η οποία αντιμετωπίστηκε με την ίδια Γνωμοδότηση, η προσθήκη αυτή να χωρήσει στα ληξιαρχικά βιβλία και στα μητρώα αρρένων, επειδή, ειδικώς για τη μεταβολή του κυρίου ονόματος, γίνεται δεκτό από το Συμβούλιο της Επικρατείας ότι η σχετική δικαστική κρίση είναι δεσμευτική για τα διοικητικά όργανα, τα οποία δεν δύνανται είτε άμεσα είτε έμμεσα να αποκλίνουν από αυτήν.

3. Η ερωτώσα υπηρεσία σε έγγραφό της προς την Ιερά Κοινότητα, με αριθμό Φ.118300/ΟΙΚ.76888/22.9.2009, ανέφερε επίσης ότι ο Ν. 344/1976 περί ληξιαρχικών πράξεων, από της ισχύος του είχε εφαρμογή και στο Άγιο Όρος, επικαλούμενη Γνωμοδότηση της Ολομέλειας του ΝΣΚ με αριθμό 932/1976, με την οποία έγινε δεκτό, μεταξύ άλλων, ότι οι ρυθμίσεις των άρθρων 94 και 95 του Καταστατικού Χάρτη του Αγίου Όρους περί τήρησης μοναχολογίου σε κάθε μονή και γενικού μοναχολογίου στην Ιερά Κοινότητα, στο οποίο καταχωρίζονται μεταβολές λόγω κουράς ή θανάτου μοναχού, αφορούν σε εσωτερικά οργανωτικά θέματα της Κοινότητας και όχι στο συνταγματικώς προστατευόμενο σύστημα και στον τρόπο αυτοδιοίκησης της, και δεν καλύπτουν τον σκοπό και το αντικείμενο του νόμου περί ληξιαρχικών πράξεων, οι δε σχετικές πιστοποιήσεις που εκδίδονται από τις Ιερές Μονές ή την Ιερά Επιστοασία, ανεξαρτήτως του ότι είναι εξοπλισμένες με την αποδεικτική ισχύ του δημοσίου εγγράφου, δεν δύνανται να επέχουν θέση ληξιαρχικών πράξεων.

Κατά την άποψη της ίδιας Υπηρεσίας, τα παραπάνω δεν έχουν θιγεί από τη μεταγενέστερη διάταξη του άρθρου 31 του Ν. 2738/1999 - με την οποία ορίσθηκε ότι οι διατάξεις των νόμων για τα ληξιαρχεία και τις ληξιαρχικές πράξεις δεν θίγουν το ειδικό καθεστώς του Αγίου Όρους, ότι με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 94, 95 και 40 του ΚΧΑΟ, οι ληξιαρχικές πράξεις θανάτου των αποβιούντων στο Άγιο Όρος ή εκτός αυτού μοναχών (μοναστηριακών και εξαρτηματικών) συντάσσονται από τις Μοναστηριακές Αρχές στα μοναχολόγια των οποίων είναι εγγεγραμμένοι, με επικύρωση του γνησίου της υπογραφής από την Ιερά Επιστοασία, και ότι το

μοναχολόγιο επέχει θέση ληξιαρχικού βιβλίου - διότι οι ρυθμίσεις αυτές αφορούν μόνο στο ληξιαρχικό γεγονός του θανάτου.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διοίκηση, η προσθήκη κυρίου ονόματος συνιστά μεταβολή της αστικής κατάστασης, με την οποία και συναρτάται το δελτίο αστυνομικής ταυτότητας ακόμη και των αγιορειτών μοναχών, η οποία δεν αναιρείται από την μοναχική ιδιότητα, διότι η απορρέουσα από το Σύνταγμα προστασία του αγιορειτικού καθεστώτος, αναφέρεται στην αυτοδιοίκηση αυτού και ειδικότερα στο σύστημα και τον τρόπο αυτοδιοίκησής του.

4. α. Με το αριθ. πρωτ. Φ. 2/8 α/2607/21-12-2009 έγγραφό της, η Ιερά Κοινότητα αντέτεινε ότι τα περί μεταβολής ονόματος δια της δικαστικής διαδικασίας δεν δύνανται να έχουν εφαρμογή, διότι η προστασία του αρχαίου προνομιακού καθεστώτος, απορρέουσα εκ του ισχύοντος Συντάγματος, αφορά «εις το σύνολον του Αγίου Όρους και όχι μόνον εις την αυτοδιοίκησίν του, αλλά και εις κάθε άλλην ρύθμισιν, η οποία είχε θεσπισθεί υπέρ αυτού και των εγκαταβιούντων εις αυτό μοναχών». Σχετικώς επικαλέσθηκε Γνωμοδότηση του ΝΣΚ με αριθμό 245/2008, με την οποία έγινε δεκτό ότι οι μοναχοί του Αγίου Όρους απαλλάσσονται από τη στράτευση με βάση ειδική συνταγματική πρόβλεψη και αυξημένης τυπικής ισχύος ρύθμιση του ΚΧΑΟ, με συνέπεια να μην δύναται να εφαρμοσθεί ενδεχόμενη αντίθετη προς αυτές διάταξη κοινού νόμου.

Προέβαλε επίσης ότι οι ειδικές, κατά το καθεστώς του Αγίου Όρους, ρυθμίσεις περί των αγιορειτών μοναχών, αφορούν στην αστική κατάσταση αυτών, η μεταβολή της οποίας συναρτάται ή εξαρτάται από την μοναχική ιδιότητα, όπως είναι, η κτήση εκ μέρους των αλλοδαπών μοναχών της ελληνικής ιθαγένειας, με την εγγραφή τους στα μοναχολόγια ή δοκιμολόγια των Ιερών Μονών, η απαλλαγή από την υποχρέωση για στράτευση, οι περιουσιακές και κληρονομικές σχέσεις, και ότι τις σχετικές μεταβολές βεβαιώνουν έκपालι τα έγγραφα που εκδίδονται από τις Ιερές Μονές και είναι εξοπλισμένα με την αποδεικτική ισχύ δημοσίου εγγράφου.

β. Ισχυρίσθηκε δε επικουρικώς, ότι η ανάγκη δικαστικής απόφασης θα ήταν δυνατόν να καλυφθεί, στο πλαίσιο του ειδικού προνομιακού

καθεστώς του Αγίου Όρους, με ειδική απόφαση της Μοναστηριακής Αρχής, η οποία σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ΝΔ της 10/16.9.1926 συγκροτεί τακτικό δικαστήριο εν Αγίω Όρει και ασκεί δικαστική αρμοδιότητα ή της Ιεράς Επιστοπίας, η οποία ασκεί, κατά το άρθρο 40 του ιδίου νομοθετήματος δημαρχιακά καθήκοντα ως και καθήκοντα Ειρηνοδικείου, προς το σκοπό της μη απόσπασης των μοναχών από το μοναχικό βίο και της μη εμπλοκής τους σε γραφειοκρατικές διαδικασίες και ιδιαίτερες μέριμνες απόδοσης της μοναχικής ιδιότητας, διότι σε τέτοια περίπτωση πλήττεται ο πυρήνας του ειδικού καθεστώτος του Αγίου Όρους.

II. Κανονιστικό πλαίσιο

A. 1. Σύμφωνα με το Ν. 344/1976 «Περί ληξιαρχικών πράξεων», όπως ισχύει:

«Άρθρον 1.

1. Εκαστος δήμος και εκάστη κοινότης αποτελεί ιδίαν ληξιαρχικήν περιφέρειαν. 2. (...)

Άρθρον 2.

1. Επιφυλασσομένων των διατάξεων του άρθρου 3 του παρόντος νόμου ληξίαρχοι είναι: Εις έκαστον δήμον ο δήμαρχος και εις εκάστην κοινότητα ο πρόεδρος της κοινότητος, αναπληρούμενοι και κατά τα καθήκοντα ταύτα υπό των νομίμων αυτών αναπληρωτών. (...)

Άρθρον 4. Ο ληξίαρχος υποχρεούται:

α. Να τηρή τα κατά το άρθρον 8 του παρόντος νόμου βιβλία.

β. Να καταχωρίζη τας κατά τον νόμον υπ' αυτού συντακτέας ληξιαρχικάς πράξεις εις τα κατά το άρθρον 8 του παρόντος νόμου βιβλία. (...)

γ) Να εκπληρώνει όσα ορίζονται από τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 19 του ν. 2119/1993 (ΦΕΚ 23 Α΄) "Κύρωση Κώδικα Διατάξεων περί μητρώων αρρένων (όπως η περίπτωση ζ' αντικαταστάθηκε από την παρ. 5 του άρθρου 14 του Ν. 2503/1997).

Άρθρον 5.

Αι κατά το άρθρον 8 ληξιαρχικάι πράξεις γεννήσεως, γάμου και θανάτου καταρτίζονται εις το ληξιαρχείον της ληξιαρχικής περιφερείας, εις ην έλαβον χώραν τα γεγονότα ταύτα, εκτός εάν άλλως ορίζεται εις τον παρόντα νόμον. (...)

Άρθρον 8.

1. Για τη βεβαίωση της αστικής κατάστασης του φυσικού προσώπου σε κάθε ληξιαρχείο τηρούνται βιβλία γεννήσεων, γάμων, συμφώνων συμβίωσης ετερόφυλων προσώπων, θανάτων και εκθέσεων.

2. Τα ληξιαρχικά βιβλία είναι δημόσια.

3. Στα ληξιαρχικά βιβλία καταχωρίζονται οι πράξεις που έχουν σαν αντικείμενο τη βεβαίωση γεννήσεως, γάμου ή θανάτου του φυσικού προσώπου,

την ισχύ της συμφωνίας των προσώπων που κατάρτισαν σύμφωνα συμβίωσης, τη μεταβολή του περιεχομένου ή τη διόρθωση τέτοιας ληξιαρχικής πράξης [όπως οι παρ. 1 και 3 αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 29 παρ.2^ο και 2β του Ν.3801/2009 (ΦΕΚ Α 163/4.9.2009)].

4. Η καταχώριση ή διόρθωση ή μεταβολή του περιεχομένου των ληξιαρχικών πράξεων γίνεται επί τη δηλώσει του προς τούτο οριζόμενου υπό του παρόντος νόμου προσώπου. (...)

Άρθρον 12.

1. Η κατά τας διατάξεις του παρόντος νόμου καταρτιζόμενη ληξιαρχική πράξις γεννήσεως, γάμου και θανάτου αποδεικνύει:

α. Μέχρι της επί πλαστότητι προσβολής τα γεγονότα, άτινα ο ληξίαρχος βεβαιού ως λαβόντα χώραν ενώπιον αυτού.

β. Μέχρις αποδείξεως του εναντίου, τα γεγονότα, των οποίων ο ληξίαρχος βεβαιού ότι έλαβε γνώσιν εκ των δηλώσεων των εμφανισθέντων. 2. (...)

Άρθρον 13.

1. Προς διόρθωσιν ληξιαρχικής πράξεως απαιτείται τελεσίδικος δικαστική απόφασις.

2. Σφάλματα, προφανώς εκ παραδρομής, παρεισφρήσαντα εις ληξιαρχικήν πράξιν, μη αφορώντα δε εις τον τόπον, ημέραν, μήνα, έτος και ώραν τελέσεως του εις την πράξιν βεβαιουμένου γεγονότος, δύνανται να διορθωθούν επίσης και αδεία του Εισαγγελέως Πρωτοδικών ή, όπου δεν εδρεύει Εισαγγελεύς, του Ειρηνοδίκου, εκδιδομένη μετά έρευναν και εξακρίβωσιν των πραγματικών στοιχείων, επί τη αιτήσει παντός έχοντος έννομον συμφέρον.

3. Σφάλματα, προφανώς εκ παραδρομής, παρεισφρήσαντα εις ληξιαρχικήν πράξιν, αφορώντα δε εις τον τονισμόν ή τους γραμματικούς και φθολογικούς κανόνας των εις αυτήν στοιχείων, δύνανται επίσης να διορθωθούν και άνευ αδείας του Εισαγγελέως Πρωτοδικών ή του Ειρηνοδίκου, υπό του αρμοδίου ληξίαρχου, μετά προηγούμενον υπ' αυτού έρευναν και εξακρίβωσιν των πραγματικών στοιχείων, επί τη αιτήσει παντός έχοντος έννομον συμφέρον.

Άρθρον 14.

1. Μεταβολές που επέρχονται στην κατάσταση του φυσικού προσώπου μετά τη σύνταξη των ληξιαρχικών πράξεων, ένεκα νομιμοποίησης, αναγνώρισης, αποκήρυξης, αμφισβήτησης, προσβολής της πατρότητας, υιοθεσίας τέκνου και λύσης υιοθεσίας, διαζυγίου, ακύρωσης γάμου, προσθήκης ή μεταβολής ονόματος, επώνυμου, ιθαγένειας, θρησκευματος ή αλλαγής φύλου, καταχωρίζονται στο περιθώριο της οικείας ληξιαρχικής πράξης (...) [όπως η παρ. 1 αντικαταστάθηκε από την παρ. 6 του άρθρου 14 του Ν. 2503/1997].

2. (...) 3. Υπόχρεως προς δήλωσιν είναι ο δι' αιτήσεως ή δι' άλλης πράξεως του προκαλέσας την μεταβολήν, ως και εκείνος του οποίου μετεβλήθη η αστική κατάσταση.

Άρθρο 22.

1. Η ληξιαρχική πράξις γεννήσεως, πλην των εν άρθρ. 9 στοιχείων, περιέχει: α. ... β. ... γ. ... δ. Το όνομα, το επώνυμο και τη δημοτικότητα του νεογνού. [όπως η περίπτωση δ' αντικαταστάθηκε με το άρθρο 14 του Ν. 1438/1984].

Άρθρο 25. Ονοματοδοσία.

Το όνομα του νεογνού καταχωρίζεται στη ληξιαρχική πράξη της γέννησης ύστερα από δήλωση των γονέων του που ασκούν τη γονική μέριμνα ή του ενός από αυτούς εφόσον έχει έγγραφη εξουσιοδότηση του άλλου, θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής από δημόσια, δημοτική ή κοινοτική αρχή. Αν ο ένας από τους γονείς δεν υπάρχει ή δεν έχει τη γονική μέριμνα, η δήλωση του ονόματος γίνεται από τον άλλο γονέα. Αν και ο δυο γονείς δεν υπάρχουν ή δεν έχουν γονική μέριμνα, το όνομα καταχωρίζεται με δήλωση αυτού που έχει την επιτροπεία του προσώπου του τέκνου. Η γενομένη σύμφωνα με τα ανωτέρω δήλωση ονοματοδοσίας δεν ανακαλείται.» [όπως το άρθρο 25 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 15 του Ν. 1438/1984. Πριν την τροποποίηση, όπως και κατά το προισχύσαν δίκαιο, προβλεπόταν ότι το όνομα δίδόταν από τον ασκούντα την πατρική εξουσία και τούτου ελλείποντος, από όποιον ασκούσε την επιμέλεια].

2. α. Σύμφωνα με το ΠΔ 497/1991 «Κώδικας Διαταγμάτων για τα Δημοτολόγια», όπως ισχύει:

«Άρθρο 2. Στοιχεία δημοτολογίου

Στο δημοτολόγιο αναγράφονται (...) το επώνυμο, το κύριο όνομα, (...) ο τόπος εγγραφής στα μητρώα αρρένων, (...)

Άρθρο 6. Τρόπος ενέργειας των εγγραφών και μεταβολών στο δημοτολόγιο

1. Κάθε εγγραφή, διαγραφή, μεταφορά από τη μια σε άλλη οικογενειακή μερίδα, προσθήκη ελλειπόντων στοιχείων, διόρθωση εσφαλμένων στοιχείων καθώς και κάθε άλλη μεταβολή στο δημοτολόγιο ενεργείται, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, είτε αυτεπαγγέλτως, βάσει επισήμων στοιχείων που υπάρχουν στο δήμο ή την κοινότητα, είτε κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου, πάντοτε με πράξη του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας. (...)

3. Οι αποφάσεις, που εκδίδονται από το νομάρχη για τη διόρθωση ή προσθήκη στοιχείων εγγραφής, ως και κάθε άλλη κατά νόμο μεταβολή στα μητρώα αρρένων, εκτελούνται και ως προς τα δημοτολόγια, δια καταχωρίσεως των στοιχείων στα οποία αναφέρονται οι αποφάσεις αυτές στα δημοτολόγια, από τα όργανα που ορίζονται στην παράγραφο 1 αυτού του άρθρου (όπως ισχύει μετά την παρ.11 του άρθρου 9 του Ν.2307/1995).

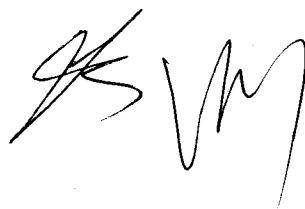
Άρθρο 9. Αποδεικτική δύναμη των εγγραφών στο δημοτολόγιο

1. (...) 2. Τα στοιχεία του ονόματος, η οικογενειακή κατάσταση, ο τόπος, η ημερομηνία και το έτος γεννήσεως καθώς και η Ελληνική ιθαγένεια προκύπτουν από το δημοτολόγιο.»

β. Σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών Φ.42301/12168/1995 «Απαιτούμενα δικαιολογητικά για την ενέργεια εγγραφών, διαγραφών κ.λπ. μεταβολών στα δημοτολόγια» (ΦΕΚ Β' 608):

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄. ΕΓΓΡΑΦΕΣ

1. Αρχική εγγραφή. α) (...) γ) Ληξιαρχική πράξη γεννήσεως (...)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄. ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΕΛΜΕΙΠΟΝΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΟΛΟΓΙΟ

14. (...) 15. Προσθήκη Κυρίου Ονόματος. Ληξιαρχική πράξη γεννήσεως στην οποία να έχει καταχωριστεί το όνομα που δόθηκε. Για πρόσωπα για τα οποία δεν υπάρχει ληξιαρχική πράξη γεννήσεως, υποβάλλονται τα κάτωθι, κατά σειράν προτεραιότητας δικαιολογητικά: α) Βεβαίωση του εφημερίου, από τα τηρούμενα βιβλίο "βαπτίσεων" της εκκλησίας, από την οποία να προκύπτει το όνομα που δόθηκε κατά τη βάπτιση (...) β) Υπεύθυνη δήλωση κάθε προσώπου που ασκεί οπωσδήποτε τη γονική μέριμνα ή επιτροπεία, ή του αναδόχου, για το όνομα που δόθηκε (...).

3. Στον Κώδικα της νομοθεσίας «Περί μητρώων αρρένων», που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν. 2119/1993 (ΦΕΚ Α' 23), ορίζονται και τα εξής:

«Άρθρο 1.

1. Σε κάθε δήμο ή κοινότητα του Κράτους τηρείται ειδικό βιβλίο, που ονομάζεται «μητρώο αρρένων» και στο οποίο είναι γραμμένοι οι άρρενες έλληνες υπήκοοι (...)

2. Σε κάθε νομαρχία και κάθε στρατολογικό γραφείο τηρείται, επίσης, όμοιο αντίτυπο του μητρώου αρρένων όλων των δήμων και κοινοτήτων, που υπάγονται στην περιφέρειά τους ...

Άρθρο 11.

1. Τα ελλιπή και εσφαλμένα στοιχεία των εγγραφών στα μητρώα αρρένων συμπληρώνονται ή διορθώνονται με απόφαση του αρμόδιου νομάρχη. 2. (...).

Άρθρο 13.

1. Οποιαδήποτε άλλη μεταβολή στα μητρώα αρρένων ενεργείται με απόφαση του νομάρχη, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται ο δήμος ή η κοινότητα (...)

Άρθρο 19.

1. Το ετήσιο μητρώο αρρένων καταρτίζεται βάσει αποσπασμάτων ληξιαρχικών πράξεων γεννήσεως, που αφορούν στους ζώντες άρρενες έλληνες υπηκόους, που γεννήθηκαν κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος.

2. (...) 3. Κάθε μεταγενέστερη προσθήκη, διόρθωση ή μεταβολή στοιχείων της ληξιαρχικής πράξεως γεννήσεως γνωστοποιείται στον αρμόδιο δήμαρχο ή πρόεδρο της κοινότητας (...).

Δ. α. Σύμφωνα με τις κρίσιμες εν προκειμένω διατάξεις των άρθρων 438 και 440 ΚΠολΔ:

Άρθρο 438.

Έγγραφα που έχουν συνταχθεί κατά τους νόμιμους τύπους από δημόσιο υπάλληλο ή λειτουργό ή πρόσωπο που ασκεί δημόσια υπηρεσία ή λειτουργία αποτελούν πλήρη απόδειξη για όλους ως προς όσα βεβαιώνονται στο έγγραφο ότι έγιναν από το πρόσωπο που συνέταξε το έγγραφο ή ότι έγιναν ενώπιόν του, αν το πρόσωπο αυτό είναι καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιο να κάνει αυτή τη βεβαίωση. Ανταπόδειξη επιτρέπεται μόνον με προσβολή του εγγράφου ως πλαστού.

Άρθρο 440.

Τα έγγραφα που αναφέρονται στα άρθρα 438 και 439 αποτελούν πλήρη απόδειξη για όλους ως προς όσα βεβαιώνονται σ' αυτά, την αλήθεια των οποίων ώφειλε να διαπιστώσει εκείνος που έχει συντάξει το έγγραφο. Επιτρέπεται όμως ανταπόδειξη.

β. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 739 ΚΠολΔ, εκδικάζονται κατά την διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας, πλην των άλλων, και οι υποθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 782 του αυτού Κώδικος, στο οποίο ορίζεται:

«Άρθρο 782.

1. Όταν ο νόμος απαιτεί δικαστική απόφαση για να βεβαιωθεί ένα γεγονός με το σκοπό να συνταχθεί ληξιαρχική πράξη, η απόφαση εκδίδεται με αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον ή του εισαγγελέα από το δικαστήριο της περιφέρειας του ληξιάρχου, ο οποίος θα συντάξει τη ληξιαρχική πράξη. 2. (...). 3. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 εφαρμόζονται και για τη διόρθωση ληξιαρχικής πράξης».

Β. 1. Στο άρθρο 105 του Συντάγματος ορίζεται:

«Καθεστώς του Αγίου Όρους. Άρθρο 105.

1. Η χερσόνησος του Άθω, από τη Μεγάλη Βίγλα και πέρα, η οποία αποτελεί την περιοχή του Αγίου Όρους, είναι, σύμφωνα με το αρχαίο προνομιακό καθεστώς του, αυτοδιοίκητο τμήμα του Ελληνικού Κράτους, του οποίου η κυριαρχία πάνω σ' αυτό παραμένει άθικτη. Από πνευματική άποψη το Άγιο Όρος διατελεί υπό την άμεση δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Όλοι όσοι μονάζουν σ' αυτό αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια μόλις προσληφθούν ως δόκιμοι ή μοναχοί, χωρίς άλλη διατύπωση.

2. Το Άγιο Όρος διοικείται, σύμφωνα με το καθεστώς του, από τις είκοσι Ιερές Μονές του, μεταξύ των οποίων είναι κατανεμημένη ολόκληρη η χερσόνησος του Άθω, το έδαφος της οποίας είναι αναπαλλοτρίωτο. Η διοίκησή του ασκείται από αντιπροσώπους των Ιερών Μονών, οι οποίοι αποτελούν την Ιερή Κοινότητα. Δεν επιτρέπεται καμία απολύτως μεταβολή στο διοικητικό σύστημα ή στον αριθμό των Μονών του Αγίου Όρους, ούτε στην ιεραρχική τάξη και τη θέση τους προς τα υποτελή τους εξαρτήματα. Απαγορεύεται να εγκαταβιώνουν στο Άγιο Όρος ετερόδοξοι ή σχισματικοί.

3. Ο λεπτομερής καθορισμός των αγιορειτικών καθεστώτων και του τρόπου της λειτουργίας τους γίνεται από τον Καταστατικό Χάρτη του Αγίου Όρους, τον οποίο, με σύμπραξη του αντιπροσώπου του Κράτους, συντάσσουν και ψηφίζουν οι είκοσι Ιερές Μονές και τον επικυρώνουν το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η Βουλή των Ελλήνων.

4. Η ακριβής τήρηση των αγιορειτικών καθεστώτων τελεί ως προς το πνευματικό μέρος υπό την ανώτατη εποπτεία του Οικουμενικού Πατριαρχείου ως προς το διοικητικό μέρος υπό την εποπτεία του Κράτους στο οποίο ανήκει αποκλειστικά και η διαφύλαξη της δημόσιας τάξης και ασφάλειας.

5. Οι πιο πάνω εξουσίες του Κράτους ασκούνται από διοικητή, του οποίου τα δικαιώματα και καθήκοντα καθορίζονται με νόμο. Με νόμο επίσης καθορίζονται η δικαστική εξουσία που ασκούν οι μοναστηριακές αρχές και η Ιερή Κοινότητα, καθώς και τα τελωνειακά και φορολογικά πλεονοκτήματα του Αγίου Όρους.»

2. Στο ΝΔ της 10/16 Σεπτ. 1926 «Περί καταστατικού χάρτου του Αγίου Όρους», όπως ισχύει, ορίζεται:

« Άρθρον 3.

Εν Αγίω Ορει διορίζεται δια Διατάγματος, προκαλουμένου υπό του επί των Εξωτερικών Υπουργού, Διοικητής (...). Ο Διοικητής εποπτεύει, πλήν των αφορωντων εις την δημοσίαν τάξιν και ασφάλειαν, και την τήρησιν του Καταστατικού Χάρτου, εφελκύν την προσοχήν της Ιεράς Κοινότητος επί των παραβάσεων οιασδήποτε Μοναχικής εν τω Όρει Αρχής. (...)

Άρθρον 4.

Ο Διοικητής του Αγίου Όρους ενασκών την επί της τηρήσεως των καθεστώτων εποπτείαν, (...) Ο Διοικητής εντέλλεται προς τα υπ' αυτόν όργανα την εκτέλεσιν των αποφάσεων της Ιεράς Κοινότητος και των Μοναχικών Αρχών. (...) Επί δικαστικών αποφάσεων νομίμως εκδιδομένων και κεκηρυγμένων εκτελεστών ο Διοικητής δεν δύναται να επεμβαίνη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'. Απονομή της δικαιοσύνης εν Αγίω Ορει.

Άρθρον 7.

Η δικαιοσύνη εν Αγίω Ορει απονέμεται όσον αφορά τας εκκλησιαστικάς παραβάσεις και τας οριακάς ή εκ των ομολόγων οιασδήποτε διαφοράς υπό των Μοναστηριακών Συνάξεων και γεροντιών, της Ιεράς Κοινότητος και Εξαρχίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου μετά δισηνιουσίας συνάξεως. Επί αδικημάτων του κοινού ποινικού νόμου, πλήν των πταισμάτων, αρμόδια είναι τα εν Θεσσαλονίκη ποινικά δικαστήρια. Ουδείς δικάζεται ανήκουστος, ουδεμία ποινή επιβάλλεται άνευ νόμου ή ιερού κανόνας θεμελιούντος αυτήν, και ουδείς στερείται άκων του φυσικού αυτού δικαστού.

Άρθρον 8.

Αι δικαστικάί αποφάσεις αι κατά το προηγούμενον άρθρον εκδιδόμεναι εκτελούνται δια διαταγής του εν Αγίω Ορει Διοικητού και δια των υπ' αυτόν οργάνων, συμπράττοντος ενός των επιστατών. (...) Αι εκκλησιαστικού περιεχομένου ποιναί εκτελούνται άνευ παρεμβάσεως της κοσμικής αρχής, κοινοποιούνται όμως πάντοτε εις αυτήν.

Άρθρον 9.

Η αγιορειτική δικαστική αρμοδιότης κανονίζεται ως ακολούθως:

1. Αι μοναστηριακαί συνάξεις και γεροντίαι κανονικώς συγκεκροτημένοι και προεδρευόμεναι δικάζουσι πρωτοδίκως:

α) Πάντα τα εκκλησιαστικά και πειθαρχικά παραπτώματα των τε αδελφών της μονής και των εξαρτημάτων αυτής.

β) Τας αστυνομικάς και αγορανομικάς παραβάσεις και τα πταίσματα τα εν περιφερεία της μονής διαπραττόμενα.

γ). Τας μεταξύ δύο εξαρτημάτων της οικείας μονής οριακάς ή άλλας διαφοράς.

2. Η ιερά κοινότης δικάζει:

Πρωτοδίκως: Πάσας τας οριακάς μεταξύ των ιερών μονών διαφοράς, ως και τας μεταξύ μονής τινος και εξαρτήματος αυτής οιασδήποτε εκ των ομολόγων τοιαύτης, ως επίσης και τας μεταξύ εξαρτημάτων δύο η πλειόνων μονών διαφοράς.

Κατ' έφεσιν: Τας εφέσεις κατά των αποφάσεων των μοναστηριακών γεροντιών και συντάξεων.

Τα εν Καρυαίς διαπραττόμενα πταίσματα δικάζονται υπό της ιεράς επιστασίας. 3. (...)

Άρθρον 37.

Τα υπό της Ιεράς Κοινότητος ή των Μοναστηριακών Αρχών συντασσόμενα έγγραφα και ιδία τα πληρεξούσια γράμματα επικυρούμενα υπό της ιεράς

επιστασίας, έχουν πλήρη ισχύ δημοσίων εγγράφων ενώπιον πασών των αρχών του Κράτους.

3. Σύμφωνα με τον κυρωθέντα με το παραπάνω Νομοθετικό Διάταγμα Καταστατικό Χάρτη του Αγίου Όρους :

«Άρθρον 7.

Η εν Αγίω Ορει δικαιοσύνη απονέμεται υπό των Μοναστηριακών αρχών και της Ιεράς Κοινότητος, πλήν των ποινικών άτινα υπάγονται εις τα αρμόδια Πολιτικά του Κράτους Δικαστήρια και εκδικάζονται, ως ανέκαθεν, εν Θεσσαλονίκη.

Άρθρον 8.

Ο εν Αγίω Ορει αντιπρόσωπος του Ελληνικού Κράτους ενεργεί και διατάσσει την δια των οργάνων του εκτέλεσιν των μοναστηριακών και της Ιεράς Κοινότητος αποφάσεων, εφ' όσον αύται εκδίδονται συμφώνως τω παρόντι καταστατικώ Χάρτη.

Άρθρον 9.

Αι ιεραί μοναί είναι αυτοδιοίκητοι, διοικούνται δε συμφώνως των εσωτερικών αυτών κανονισμών, τον οποίον ψηφίζουν αύται και εγκρίνει η Ιερά Κοινότης, ήτις και ασκεί την εποπτείαν επί της τηρήσεως και ομαλής λειτουργίας αυτού, μη δυναμένου ν' αντίκειται εις τας διατάξεις του παρόντος Καταστατικού Χάρτου. Πάσα απόφασις της Ιεράς Κοινότητος, λαμβανομένη εν τη αρμοδιότητι αυτής, τη οριζομένη εν τω παρόντι Καταστατικώ Χάρτη, είναι σεβαστή και υποχρεωτική δια της ιεράς μονάς.

Άρθρον 12.

Το Αγιον Ορος απολαύει, κατά τα ανέκαθεν κρατούντα, ειδικών προνομίων και ασυδοσιών, ως ταύτα συγκεκριμένως διατυπούνται εν διατάξεσι του παρόντος Καταστατικού Χάρτου.

Άρθρον 40.

Η Ιερά Επιστασία αντιπροσωπεύει την εκτελεστικήν της Ιεράς Κοινότητος εξουσίαν, εκπληρούσα συγχρόνως και καθήκοντα δημαρχιακά ως και καθήκοντα ειρηνοδικείου.

Άρθρον 44

Ο σκοπός των εν Αγίω Ορει δικαστηρίων είναι η εκδίκασις των εκάστοτε αναφυομένων εν Αγίω Ορει οριακών ζητημάτων, η φρούρησις της μοναχικής πειθαρχίας και η τιμωρία των υποπιπτόντων εις παράπτωμα μοναχών εν γένει του Αγίου Όρους.

Άρθρον 83.

Επί υποθέσεων, εφ' ων έχουν αρμοδιότητα τα τε αγιορειτικά και τα πολιτικά δικαστήρια δύναται έκαστον τούτων να ενεργή τα της διαδικασίας της αρμοδιότητος αυτού, ανεξαρτήτως και άνευ τους περιορισμού του ετέρου, χωρίς ή απόφασις του ενός να προκρίνη την του άλλου δυναμένην να ή η μεν του ενός καταδικαστική η δε του ετέρου αθωωτική.

Άρθρον 93.

Δια να καρή τις μοναχός δέον να υποστή δοκιμασίαν ενός μέχρι τριών ετών και να έχη συμπληρωμένον το 18ον έτος της ηλικίας αυτού. Ο ούτω καρείς μοναχός εις ουδεμίαν στρατιωτικήν θητείαν υπόκειται.

Άρθρο 94.

Εκάστη μονή τηρεί ακριβές μοναχολόγιον των εν αυτή μοναχών, εν ω εμφανίζεται έκαστου μοναχού το κατά κόσμον όνομα και επώνυμον, ο τόπος της καταγωγής, η ηλικία, ο χρόνος της προσελεύσεως εις την μονήν και της κουράς αυτού, ο ιερατικός βαθμός, ο της παιδεύσεως αυτού βαθμός και πάσα άλλη αξία λόγου σχετική προς αυτόν πληροφορία. Ίδιον βιβλίον τηρείται και δια τους

δοκίμους της μονής, εν ώ αναγράφονται ακριβώς τα καθ'ένα έκαστον αυτών. Παρ'έκάστη μονή τηρείται επίσης μοναχολόγιον των μοναχών και δοκίμων των υπ'αυτήν εξαρτημάτων κατά τον αυτόν ως ανωτέρω τύπον.

Άρθρον 95.

Πάσα μεταβολή λόγω κουράς ή θανάτου αδελφού τινος μονής ή εξαρτήματος δέον ν'αναφέρεται εις την Ιεράν Κοινότητα, ήτις κρατεί γενικόν πάντων των μοναχών μοναχολόγιον. Τα εξαρτήματα αναφέρονται πάντοτε δια των κυριάρχων αυτών μονών.

Άρθρον 136.

Παν εξάρτημα οφείλει να τηρή ακριβές μοναχολόγιον των εν αυτώ μοναχών, ίδιον δε βιβλίον των δοκίμων αυτού κατά τας διατάξεις του άρθρ. 94 θεωρούμενα κατ'έτος υπό των κυριάρχων μονών.»

3. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ΠΔ 227/1998 «Περί του Οργανισμού της Διοικήσεως του Αγίου Όρους»:

« Άρθρο 1. Γενικές διατάξεις

1. Ο παρών Οργανισμός διέπει την οργάνωση και λειτουργία της Διοικήσεως του Αγίου Όρους, ως αυτοτελούς δημόσιας αρχής δια της οποίας, κατά τους όρους του άρθρου 105 του Συντάγματος, των άρθρων 3 έως 5 του από 10/16 Σεπτεμβρίου 1926 νομοθετικού διατάγματος "περί κυρώσεως του Καταστατικού Χάρτου του Αγίου Όρους", και του άρθρου 21 παρ. 1 και 2 του ν. 2594/98 Κύρωση ως Κώδικα του Σχεδίου Νόμου "Οργανισμός του Υπουργείου Εξωτερικών" (Α' 62), ασκούνται οι ανήκουσες στο Κράτος εξουσίες α) της εποπτείας, ως προς την ακριβή τήρηση των αγιορειτικών καθεστώτων κατά το διοικητικό μέρος και β) της διαφυλάξεως της δημόσιας τάξεως και ασφάλειας στην περιοχή του Αγίου Όρους.

2. Μόνος αρμόδιος για την άσκηση των κατά το προηγούμενο άρθρο εξουσιών του Κράτους είναι ο Διοικητής του Αγίου Όρους.

Άρθρο 3. Δημόσια τάξη και ασφάλεια

1. (...) Ειδικότερα ο Διοικητής :

α. Μεριμνά για την εκτέλεση των αποφάσεων της Ιεράς Κοινότητας και των μοναστηριακών αρχών κατά τους όρους του Καταστατικού Χάρτη του Αγίου Όρους και του κυρωτικού του από 10.9.1926 νομοθετικού διατάγματος, και εντέλλεται την έκδοση δελτίου αστυνομικής ταυτότητας και ταξιδιωτικών εγγράφων μετά την πρόσληψη μοναχού ή δόκιμου μοναχού. (...)».

4. Σύμφωνα με το άρθρο 31 του Ν. 2738/1999:

«1. Οι διατάξεις των νόμων για τα Ληξιαρχεία και τις Ληξιαρχικές πράξεις δεν θίγουν το ειδικό καθεστώς του Αγίου Όρους.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 94, 95 και 40 του Καταστατικού Χάρτη του Αγίου Όρους (ν.δ. της 10/16 Σεπτεμβρίου 1926) οι ληξιαρχικές πράξεις θανάτου των αποβιούντων στο Άγιο Όρος ή εκτός αυτού μοναχών (μοναστηριακών και εξαρτηματικών) συντάσσονται από τις Μοναστηριακές Αρχές στα μοναχολόγια των οποίων είναι γραμμένοι και επικυρώνεται το γνήσιο της υπογραφής των Μοναστηριακών Αρχών από την Ιεράν Επιστοπία. Το μοναχολόγιο επέχει θέση ληξιαρχικού βιβλίου.

3. (...) 4. Οι ληξιαρχικές πράξεις θανάτων των απολελυμένων μοναχών (Καβιωτών) που διαμένουν στο Άγιο Όρος συντάσσονται από τη Μοναστηριακή Αρχή στην περιφέρεια της οποίας έχει συμβεί το γεγονός και επικυρώνεται το γνήσιο της υπογραφής από την Ιερή Επιστοασία.

5. Καθήκοντα ληξιάρχου, για μεν τους θανάτους που συμβαίνουν στην περιφέρεια κάθε Ιεράς Μονής ασκεί η Μοναστηριακή Αρχή, για δε τους θανάτους των λαϊκών που συμβαίνουν στις Καρυές, Η Ιερή Επιστοασία. 6. (...)».

III. Ερμηνεία διατάξεων

A. 1. Ο όρος ονοματοδοσία απαντά στο άρθρο 25 του Ν. 344/1976 και δηλώνει την κατά νόμο πρόσδοση κυρίου ονόματος σε ένα φυσικό πρόσωπο.

Το δικαίωμα της ονοματοδοσίας αποτελεί στοιχείο της γονικής μέριμνας (του έχοντος την πατρική εξουσία, κατά το προϊσχύσαν δίκαιο) και συνιστά λειτουργικό δικαίωμα, δηλαδή δικαίωμα ασκούμενο από τους γονείς προς το συμφέρον του τέκνου, το οποίο, όπως συνάγεται και από το άρθρο 25 του Ν. 344/1976 που προβλέπει ότι η ονοματοδοσία που γίνεται σύμφωνα με τους ορισμούς του δεν ανακαλείται, ασκείται άπαξ οπότε και αποσβέννυται.

Ειδικότερα, η ονοματοδοσία αποτελεί μονομερή δικαιοπραξία των γονέων, η οποία τελειούται εγκύρως με την σύμπραξη της αρχής, δηλαδή του ληξιάρχου και την εκ μέρους του καταχώριση της δήλωσης στη ληξιαρχική πράξη, καθώς με αυτήν καλύπτονται και επιταγές δημοσίου συμφέροντος, και ειδικότερα η ανάγκη ασφάλειας των συναλλαγών, ενόψει των πολλαπλών δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου δράσεων του προσώπου. Η ονοματοδοσία είναι αποσυνδεδεμένη από το μυστήριο της βάπτισης και το βαπτιστικό όνομα δεν ταυτίζεται υποχρεωτικώς με το κύριο όνομα, διότι η δήλωση του ονόματος κατά το άρθρο 25 του Ν. 344/1976 αποτελεί την αποκλειστική διαδικασία κτήσης κυρίου ονόματος [ΑΠ 716/1993, 1321/1992, 240/1975, (Ολομ) 99/1985, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 573/1981 ΝοΒ 29, 901, Εφ Αθ 3718/2008, Εφ Δωδ 347/2005, ΝΟΜΟΣ, Γνωμδ ΝΣΚ 431/2006, (Ολομ) 451/1977, Βαθρακοκοίλη ΕρμηνΑΚ άρθρο 1581, αριθ. 22 σημ. 39 έως 41 και τις εκεί παραπομπές, Σ. Τσαντίνη, Ουσιαστικά και δικονομικά ζητήματα ονοματοδοσίας και μεταβολής κυρίου ονόματος, ΕλλΔνη 38, 996 επ.).

2. Κύριο όνομα και επώνυμο συνθέτουν το βασικό σημείο της εξατομίκευσης του κάθε φυσικού προσώπου, το όνομα, το οποίο ως ουσιώδες στοιχείο της προσωπικότητας, αποτελεί αντικείμενο αυτοτελούς νομικής προστασίας (άρθρα 58 και 59 ΑΚ, κατά τα οποία προστατεύεται ο δικαιούμενος να φέρει ορισμένο όνομα από την παράνομη χρήση αυτού από άλλον, άρθρο 415 ΠΚ κατά το οποίο είναι τιμωρητέα η αυθαίρετη μεταβολή του ονόματος).

Ο νομοθέτης θέλησε το όνομα να παραμένει σταθερό και αμετάβλητο χάριν της ίδιας της προσωπικότητας, αλλά παράλληλα και της ασφάλειας των συναλλαγών (ο.π. ΑΠ 573/1981, ΕφΑθ 1161/2005, ΕφΔωδ 347/2005, ΝΟΜΟΣ).

Από την αρχή του αμεταβλήτου του ονόματος ο νομοθέτης δέχθηκε παρεκκλίσεις, επιβαλλόμενες από το συμφέρον του προσώπου, όπως στην περίπτωση της μεταβολής του επωνύμου με ειδική διοικητική διαδικασία (ΝΔ 2573/1973, όπως ισχύει) ή προσθήκης κυρίου ονόματος σε περίπτωση υιοθεσίας ανηλίκου, στο ήδη υπάρχον κύριο όνομα του θετού τέκνου, κατόπιν αιτήματος των υιοθετούντων και εφόσον το επιτρέψει το Δικαστήριο με την απόφασή του περί υιοθεσίας (άρθρο 1565 ΑΚ, άρθρο 25 παρ. 2 του προΐσχύσαντος ΝΔ 610/1970, ο.π. ΑΠ 573/1981).

3. Στο νόμο δεν υπάρχει ρητή πρόβλεψη για το επιτρεπτό ή μη της μεταβολής του κυρίου ονόματος, στην έννοια της οποίας εμπίπτει και οποιαδήποτε προσθήκη στο κύριο όνομα, σε αντίθεση με την προαναφερθείσα πρόβλεψη ειδικής διοικητικής διαδικασίας για την μεταβολή του επωνύμου.

Εξάλλου, το άρθρο 14 του Ν. 344/1976 δεν καθιερώνει το επιτρεπτό της μεταβολής ονόματος, αλλά προβλέπει την καταχώριση στο περιθώριο της ληξιαρχικής πράξης, της νομίμως επελθούσας σε συγκεκριμένη περίπτωση μεταβολής [Γνωμδ ΝΣΚ (Ολομ) 518/1976].

Όπως γίνεται δεκτό, από το άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο κάθε πρόσωπο δικαιούται να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του, συνάγεται ότι δικαιούται ένα πρόσωπο να ζητήσει

δικαστικώς την μεταβολή του κυρίου ονόματος το οποίο καταχωρίστηκε στη ληξιαρχική πράξη γέννησης.

Η μεταβολή αυτή όμως υπόκειται σε περιορισμούς και είναι δυνατή, προς το σκοπό διόρθωσης της οικείας ληξιαρχικής πράξης, μόνο υπό τις προϋποθέσεις τις οποίες ο νόμος προβλέπει προκειμένου περί στοιχείων των ληξιαρχικών πράξεων και ειδικότερα των ρυθμίσεων των διατάξεων των άρθρων 13 και 14 του Ν. 344/1976, εφόσον το όνομα έχει, δικαιολογημένα, μη επιθυμητές συνέπειες. Έχει γίνει δεκτό ότι τούτο συμβαίνει όταν το κύριο όνομα δεν είναι εύηχο ή όταν προσομοιάζει με επώνυμο και προκαλεί σύγχυση [ΑΠ 803/2006, ο.π. ΑΠ (Ολομ) 99/1985, 240/1975, 573/1981, ΕφΑθ 3718/2008, 2064/2005, 1161/2005, ΕφΔωδ 347/2005, ΝΟΜΟΣ, ο.π. Γνωμδ ΝΣΚ 170/2000 με ειδικότερη περιπτωσιολογία από τη νομολογία πρωτοβαθμίων δικαστηρίων, Γνωμδ ΝΣΚ 451/1977, ο.π. Σ. Τσαντίνη, σχετικά με την ανάγκη δικαιολόγησης της μεταβολής του κυρίου ονόματος ενηλίκου, εφόσον δεν πρόκειται για άκυρη ή ακυρώσιμη ονοματοδοσία, για λόγους δημοσίου συμφέροντος και ασφάλειας των συναλλαγών).

4. Η μεταβολή γίνεται σύμφωνα με τα άρθρα 13 του Ν. 344/1976 και 782 παρ. 1 και 3 ΚΠολΔ, με απόφαση του αρμοδίου δικαστηρίου, κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας, μετά από αίτηση του ιδίου του ενδιαφερομένου, εφ' όσον είναι ενήλικος. Σημειώνεται ότι όπως γίνεται δεκτό, η ρύθμιση του άρθρου 782 παρ. 1 ΚΠολΔ σχετικά με την τοπική αρμοδιότητα του δικαστηρίου της περιφέρειας του ληξιάρχου, δεν είναι δεσμευτική και ο ενδιαφερόμενος μπορεί να υποβάλλει τη σχετική αίτηση σε άλλο δικαστήριο, εφόσον συντρέχει σχετικός δικαιολογητικός λόγος (ιδ. αντί άλλων, ΜΠΘεσπρ 179/2007, ΜΠΑ 4100/2006, ΝΟΜΟΣ).

Με βάση την δικαστική απόφαση, όταν αυτή καταστεί τελεσίδικη, γίνεται η σχετική καταχώριση στην ληξιαρχική πράξη από το ληξίαρχο, ο οποίος υποχρεούται να καταχωρίσει τη μεταβολή (άρθρο 8 παρ. 3 του Ν. 344/1976, όπως ισχύει).

Παρά τα γενικώς ισχύοντα σχετικά με τις αποφάσεις της εκουσίας δικαιοδοσίας (μη παραγωγή δεδουλευμένου κατά την έννοια των άρθρων 322 και 324 ΚΠολΔ, έναντι τρίτων που δεν κλήθηκαν και δεν μετείχαν στη δίκη, κλπ., ΑΠ 260/2008, 381/1988, ΣΤΕ 1051/2005, ΕΛΣυν 894/2005, ΝΟΜΟΣ), γίνεται δεκτό ότι, ειδικώς, η δικαστική απόφαση περί της μεταβολής του κυρίου ονόματος είναι δεσμευτική για τα διοικητικά όργανα, τα οποία δεν δύνανται να αποκλίνουν αυτής, αμέσως ή εμμέσως, κατά την έκδοση διοικητικών πράξεων σχετικών προς την μεταβολή αυτή, όπως επί υποβολής αιτήματος για μεταβολή του καταχωρισμένου στο μητρώο αρρένων κυρίου ονόματος συνεπεία αντίστοιχης διόρθωσης της ληξιαρχικής πράξης, κατόπιν τελεσίδικης δικαστικής απόφασης.

Στην περίπτωση αυτή, η διοίκηση δεν δύναται να αρνηθεί την μεταβολή του κυρίου ονόματος, με επίκληση λόγων δημοσίου συμφέροντος, διότι οι δικαιολογούντες την αλλαγή λόγοι δημοσίου συμφέροντος εκτιμώνται από το αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο. Ειδικότερα, το δικαστήριο εξετάζει το λόγο της αιτούμενης μεταβολής, που απαιτείται να είναι θεμιτός και να μην αντιβαίνει σε κανόνα δημόσιας τάξης, όπως και το εάν προκαλείται αμφισβήτηση ή σύγχυση ως προς το πρόσωπο, μη καταλειπομένου πλέον σταδίου επανεκτίμησης ή διαφορετικής εκτίμησης τούτων από την διοίκηση [ΣΤΕ 508/2005, 2564/2002, 101/2002, 196/2001, 3361/1998, (Επταμ) 5008/1996, 3758/1994, 2871/1986, ο.π. ΑΠ (Ολομ) 99/1985, 73/1981, 240/1975, ΕφΑθ 3718/2008, 1161/2005, 1905/2003, ΝΟΜΟΣ, Γνωμδ ΝΣΚ (Ολομ) 451/1977, (Ολομ) 518/1976, 170/2000].

5. Σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 1 και 2 του Ν. 344/1976, η βεβαίωση της αστικής κατάστασης του φυσικού προσώπου, γίνεται με βάση τα οικεία ληξιαρχεία βιβλία, τα οποία είναι δημόσια.

Η αρχή της δημοσιότητας των ληξιαρχικών βιβλίων έχει την έννοια ότι όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να λαμβάνει γνώση τούτων, όπως και πιστοποιητικό για κάθε ληξιαρχικό γεγονός (Δ. Μητσόπουλου, Το δίκαιον των ληξιαρχικών πράξεων, Θεσ/νίκη 1976, παρ. 11 σελ. 17).

Στην ληξιαρχική πράξη γέννησης καταχωρίζονται τα οριζόμενα στο άρθρο 22 του Ν. 344/1976 στοιχεία, τα οποία προσδιορίζουν και

εξατομικεύουν κατά τρόπο σταθερό το φυσικό πρόσωπο. Στα στοιχεία αυτά περιλαμβάνεται το κύριο όνομα, το οποίο αποκτάται αποκλειστικώς με τη διαδικασία που καθορίζεται στο άρθρο 25 του Ν. 344/1976 (προϊσχύσας Ν. 5097/1931 περί ληξιαρχείων και ληξιαρχικών πράξεων).

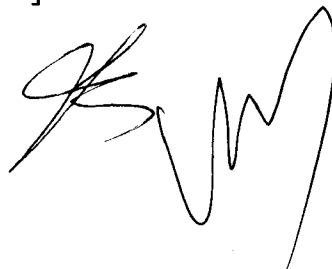
Σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 3 και το άρθρο 14 του Ν. 344/1976, νομίμως επερχόμενες μεταβολές των εγγραφών στις ληξιαρχικές πράξεις, απαιτείται να καταχωρισθούν από τον ληξίαρχο του τόπου όπου συντάχθηκε η αρχική πράξη, στο περιθώριο αυτής.

Κατά τα άρθρα 13 και 14 του ίδιου Νόμου, μεταβολή στοιχείων που περιλαμβάνονται σε ληξιαρχική πράξη γέννησης και ειδικότερα του κυρίου ονόματος, είναι δυνατή μόνο με βάση τελεσίδικη δικαστική απόφαση η οποία εκδίδεται κατά το άρθρο 782 ΚΠολΔ.

Μόνες περιπτώσεις επιτρεπτών διορθώσεων χωρίς τήρηση της ανωτέρω δικαστικής διαδικασίας, αποτελούν, η διόρθωση σφαλμάτων που από παραδρομή παρεισέφρησαν στη ληξιαρχική πράξη, η οποία γίνεται κατόπιν άδειας του αρμοδίου Εισαγγελέα και υπό την προϋπόθεση ότι συμφωνεί ο κατά τόπον αρμόδιος ληξίαρχος, ο οποίος αποτελεί εξωδικαστικό όργανο της εκουσίας δικαιοδοσίας (Γνωμδ ΕισΑΠ 4/2001, ΝΟΜΟΣ), και η, χωρίς την ανάγκη τέτοιας άδειας, διόρθωση από τον ληξίαρχο σφαλμάτων που αφορούν στον τονισμό, σε γραμματικούς και φθογγολογικούς κανόνες, κατά τα ειδικώς προβλεπόμενα στο άρθρο 13 του Ν. 344/1976 παρ. 2 και 3, αντιστοίχως.

6. Οι εγγραφές στα μητρώα αρρένων γίνονται, σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 1 του Ν. 2119/1993, με βάση αποσπάσματα των ληξιαρχικών πράξεων γέννησης.

Μεταβολές των εγγραφών στα εν λόγω μητρώα, επίσης δύνανται να στηρίζονται μόνο σε αποσπάσματα των ληξιαρχικών πράξεων γέννησης, όπως και επί αρχικής εγγραφής, σύμφωνα με την προαναφερόμενη διάταξη, η οποία εφαρμόζεται αναλόγως λόγω ταυτότητας της νομικής αιτίας [ο.π. ΣΤΕ 508/2005, ΣΤΕ 2564/2002, 101/2002, 196/2001, 5008/1996 (επταμ.), ΕφΑΘ 1161/2005, πρβλ. Γνωμδ ΝΣΚ 973/1976].

7. Σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 3 του ΠΔ 497/1991, οι αποφάσεις του Νομάρχη για τη διόρθωση ή προσθήκη στοιχείων εγγραφής, ως και κάθε άλλη κατά νόμο μεταβολή στα μητρώα αρρένων, εκτελούνται και ως προς τα δημοτολόγια, με καταχώριση σ' αυτά των στοιχείων στα οποία αναφέρονται οι εν λόγω αποφάσεις.

Κατά το άρθρο 9 παρ. 2 του ίδιου ΠΔ/τος, τα στοιχεία του ονόματος προκύπτουν από το δημοτολόγιο.

B. 1. α. Σύμφωνα με το άρθρο 105 του Συντάγματος, το Άγιο Όρος είναι σύμφωνα με το αρχαίο προνομιακό καθεστώς του, αυτοδιοίκητο τμήμα του Ελληνικού Κράτους, του οποίου η κυριαρχία πάνω σ' αυτό παραμένει άθικτη.

Η απορρέουσα από την διάταξη αυτή προστασία του αγιορειτικού καθεστώτος αναφέρεται στην αυτοδιοίκησή του, δηλαδή στο σύστημα και τον τρόπο διοίκησης του, όπως αυτά προσδιορίζονται κατ' έκταση και περιεχόμενο από το Σύνταγμα, το ΝΔ της 10/16.9.1926 και τον Καταστατικό Χάρτη του Αγίου Όρους, ο οποίος έχει ισχύ νόμου. Το συνταγματικώς κατοχυρωμένο αυτοδιοίκητο της περιοχής του Αγίου Όρους, το οποίο η πολιτεία επέλεξε ελευθέρως να παραχωρήσει, σε συνέχεια προηγούμενων Συνταγμάτων, εκφράζοντας σεβασμό στο καθιδρυθέν από τη βυζαντινή παράδοση αγιορειτικό καθεστώς, αποσκοπεί στη διατήρηση του θρησκευτικού χαρακτήρα της περιοχής [ιδ. και κοινή δήλωση σχετικά με το Άγιο Όρος, προσηρτημένη στην συνθήκη προσχώρησης της Ελληνικής Δημοκρατίας στην ΕΟΚ και ΕΚΑΕ που κυρώθηκε με το άρθρο 1 του Ν. 945/1979, σύμφωνα με την οποία, το αυτοδιοίκηστο δικαιολογείται αποκλειστικώς για λόγους πνευματικούς και θρησκευτικούς].

Η ακριβής τήρηση των αγιορειτικών καθεστώτων τελεί, ως προς το πνευματικό μέρος υπό την ανώτατη εποπτεία του Οικουμενικού Πατριαρχείου και ως προς το διοικητικό μέρος, υπό την εποπτεία του Κράτους. Ειδικότερα, με την διάταξη του άρθρου 105 του Συντάγματος, θεσπίστηκε το αυτοδιοίκητο του Αγίου Όρους, διαφυλάχθηκε όμως υπέρ

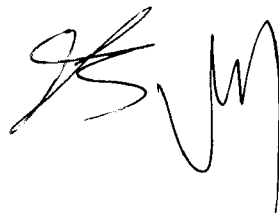
του Κράτους τόσο η εποπτεία, ως προς το διοικητικό μέρος, της επακριβούς τήρησης από τις αρχές του Αγίου Όρους των διατάξεων του Καταστατικού Χάρτη, όσο και η διαφύλαξη της δημόσιας τάξης και ασφάλειας στην περιοχή. Έτσι οι αρμοδιότητες διοίκησης του Αγίου Όρους κατανέμονται από το άρθρο 105 του Συντάγματος μεταξύ της Ιεράς Κοινότητος και του Διοικητή [ΑΠ 462/2008, ΣτΕ 736/2005, 1889/1997, (Επαμ) 4/1996, (Ολομ) 2629/1988, 3172/1973, ΝΟΜΟΣ, Γνωμδ. ΝΣΚ 46/1994, (Ολομ) 932/1976].

β. Περαιτέρω, από την διάταξη του άρθρου 105 του Συντάγματος συνάγεται ότι, κατ' αρχήν η ελληνική νομοθεσία είναι εφαρμοστέα εξ' ολοκλήρου επί του Αγίου Όρους, ο μόνος δε υφιστάμενος περιορισμός είναι οι προαναφερόμενες διατάξεις της ειδικής περί τούτου νομοθεσίας. Ισχύει δηλαδή η αρχή της επικουρικότητας του κοινού δικαίου επί του Αγίου Όρους, υπό την έννοια ότι οι διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας έχουν εφαρμογή για όσα θέματα δεν ρυθμίζονται από την ειδική για το Άγιο Όρος νομοθεσία [ιδ. Ε. Δωρή, Το Δίκαιο του Αγίου Όρους Άθω, σελ. 151 επ., Γνωμδ ΝΣΚ 46/1994, 708/2002 (ατομική), και τις εκεί περαιτέρω παραπομπές στη θεωρία].

2. Κατά το άρθρο 1 του ΠΔ 227/1998, ο διοικητής του Αγίου Όρους ασκεί τις ανήκουσες στο Κράτος εξουσίες, α) της εποπτείας, ως προς την ακριβή τήρηση των αγιορειτικών καθεστώτων κατά το διοικητικό μέρος και β) της διαφύλαξης της δημόσιας τάξεως και ασφάλειας στην περιοχή του Αγίου Όρους.

Ο έλεγχος και η εποπτεία του Κράτους επί των διοικητικής φύσης ζητημάτων, δηλαδή ζητημάτων τα οποία δεν αφορούν στο αυτοδιοίκητο και δεν ρυθμίζονται από τον ΚΧΑΟ, αλλά ανάγονται στη διοίκηση του Αγίου Όρους εν γένει, δεν είναι αντίθετος με την προεκτεθείσα έννοια του αυτοδιοίκητου του Αγίου Όρους.

Στο πλαίσιο τούτο έχει κριθεί ότι είναι νόμιμη η άρνηση του διοικητή του Αστυνομικού Τμήματος Καρυών να χορηγήσει δελτίο αστυνομικής ταυτότητας σε αλλοδαπό που εκάρη μοναχός, χωρίς προηγουμένως να έχει

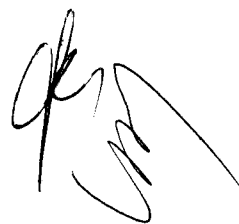

τηρήσει την διαδικασία για την απόκτηση, αφενός της απαραίτητης άδειας διαμονής από την αρμόδια διοικητική αρχή (ήδη άρθρο 41 Ν. 3386/2005, όπως ισχύει) και αφετέρου της προηγούμενης έγκρισης του Οικουμενικού Πατριαρχείου για την κουρά, διότι στην περίπτωση αυτή η κουρά δεν έχει ως συνέπεια την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας. Έχει κριθεί ειδικότερα ότι τα ζητήματα αυτά δεν αφορούν στο αυτοδιοίκητο και δεν ρυθμίζονται από τον ΚΧΑΟ, αλλά αποτελούν προϋποθέσεις η συνδρομή των οποίων μπορεί πάντοτε να ελέγχεται παρεμπιπτόντως από τα όργανα της πολιτείας, επειδή συνάπτονται με την προβλεπόμενη από το άρθρο 105 παρ. 1 του Συντάγματος κτήση της ελληνικής ιθαγένειας, για την οποία δεν αρκεί η είσοδος στο Άγιο Όρος και η εγκαταβίωση υπό την ιδιότητα του μοναχού (ιδ. ΣΤΕ 2101/1991, ΝΟΜΟΣ, με μειοψηφία ενός μέλους περί έλλειψης δυνατότητας ελέγχου του κύρους της πνευματικού περιεχομένου πράξης της κουράς, και Γνωμδ ΝΣΚ 46/1994, περί εφαρμογής στην περιοχή του Αγίου Όρους άνευ ετέρου, με μέριμνα των κρατικών αρχών της νομοθεσίας που αφορά στην παραμονή και διακίνηση αλλοδαπών εντός του ελληνικού εδάφους).

Έχει επίσης κριθεί ότι ζήτημα διοικητικής φύσης αποτελεί η απέλαση, ως σχισματικού, προσώπου που εγκαταβιώνει σε Ιερά Μονή του Αγίου Όρους, διότι το ζήτημα αυτό δεν αποτελεί αντικείμενο της αυτοδιοίκησης της συγκεκριμένης Ιεράς Μονής και ως εκ τούτου δεν ανήκει στην αρμοδιότητα των οργάνων διοίκησής της, αλλά ανάγεται στη διοίκηση του Αγίου Όρους εν γένει (ο.π. ΣΤΕ 736/2005).

3. Περαιτέρω, έχει γίνει δεκτό ότι η τήρηση μοναχολογίου σε κάθε Ιερά Μονή και γενικού μοναχολογίου από την Ιερά Κοινότητα, αφορά στην εσωτερική οργάνωση του Αγίου Όρους και όχι στο συνταγματικώς προστατευόμενο σύστημα αυτοδιοίκησής του [ΑΠ 417/2005, 1701/2001, ΝΟΜΟΣ, Γνωμδ ΝΣΚ (Ολομ) 932/1976].

Εξάλλου, η κουρά, η οποία τελείται σύμφωνα με τους θείους και Ιερούς Αποστολικούς και Συνοδικούς Κανόνες, ύστερα από σχετική

δοκιμασία, συνιστά κατ' εξοχήν πράξη θρησκευτικής φύσης (ο.π. ΑΠ 462/2008, ΣΤΕ 2101/1991).

Στον Καταστατικό Χάρτη του Αγίου Όρους δεν προβλέπεται η σύνταξη πράξης για την τέλεση της κουράς, ούτε απαιτείται για την εγγραφή στο οικείο μοναχολόγιο (άρθρα 94, 95 και 97 ΚΧΑΟ) η αυτοπρόσωπη σύμπραξη του ηγουμένου που πρωτοστάτησε ή έλαβε μέρος στην θρησκευτικού περιεχομένου τελετή. Με βάση το ότι το άρθρο 37 του περί Αγίου Όρους ΝΔ της 10/16.9.1926, παρέχει πλήρη ισχύ δημοσίων εγγράφων, ενώπιον όλων των αρχών του Κράτους, μόνο στα έγγραφα τα συντασσόμενα από την Ιερά Κοινότητα ή τις Μοναστηριακές Αρχές, η οποία δεν αποκλείει την ανταπόδειξη, έχει γίνει δεκτό ότι συνιστά δημόσιο έγγραφο που παρέχει πλήρη απόδειξη, σύμφωνα με το άρθρο 440 ΚΠολΔ, βεβαίωση σχετική με την κουρά, η οποία συντάχθηκε κατά τους νόμιμους τύπους από το αρμόδιο όργανο Ιεράς Μονής, επειδή ο συντάκτης της διαπίστωσε την αλήθεια του βεβαιούμενου γεγονότος της κουράς, από την εγγραφή μοναχού στο μοναχολόγιο που είναι δημόσιο βιβλίο (ο.π. ΑΠ 462/2008, 555/1961, πρβλ. ΣΤΕ 998/2006, 736/2005, Εφαθ 1101/1989, ΝΟΜΟΣ).

4. Στο άρθρο 31 παρ. 1 του Ν. 2738/1999, ορίζεται ότι οι διατάξεις των νόμων για τα ληξιαρχεία και τις ληξιαρχικές πράξεις δεν θίγουν το ειδικό καθεστώς του Αγίου Όρους. Σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου, με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 94, 95 και 40 του ΚΧΑΟ, οι ληξιαρχικές πράξεις θανάτου των αποβιούντων στο Άγιο Όρος ή εκτός αυτού μοναχών συντάσσονται από τις μοναστηριακές αρχές στα μοναχολόγια των οποίων είναι εγγεγραμμένοι, με επικύρωση του γνησίου της υπογραφής από την Ιερά Επιστοασία.

Στις παρ. 4 και 5 της ίδιας διάταξης, ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την σύνταξη των ληξιαρχικών πράξεων θανάτων των απολελυμένων μοναχών που διαμένουν στο Άγιο Όρος και την άσκηση καθηκόντων ληξιάρχου, για τους θανάτους που συμβαίνουν στην περιφέρεια κάθε Ιεράς

Two handwritten signatures in black ink, one on the left and one on the right, appearing to be initials or names.

Μονής, από την Μοναστηριακή Αρχή και για τους θανάτους των λαϊκών που συμβαίνουν στις Καρυές, από την Ιερά Επιστοασία.

Όπως συνάγεται από το εν γένει πεδίο ρύθμισης του άρθρου 31 του Ν. 2738/1999, σε συνδυασμό με το ότι καμία διάταξη από εκείνες που εφαρμόζονται ειδικά για το Άγιο Όρος, δεν κάνει λόγο για αποδεικτική ισχύ του μοναχολογίου ή των σχετικών με την κουρά καταχωρίσεων σ' αυτό, η πρόβλεψη στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 31 του Ν. 2738/1999 ότι το μοναχολόγιο επέχει θέση ληξιαρχικού βιβλίου, αναφέρεται στις ληξιαρχικές πράξεις θανάτου, για τις οποίες και μόνο δύναται άλλωστε να γίνει λόγος στο Άγιο Όρος [πρβλ. Γνωμδ ΝΣΚ 931/1974 και 932/1976 (Ολομ), ο.π. ΕφΑθ 1101/1989].

IV. Συμπεράσματα

Από όσα εκτέθηκαν συνάγονται, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, τα ακόλουθα σε σχέση με το προκείμενο ζήτημα:

Α. 1. Στο Σύνταγμα, στον Καταστατικό Χάρτη του Αγίου Όρους και το κυρωτικό αυτού ΝΔ/γμα, δεν περιλαμβάνεται ρύθμιση σχετική με το προσκτώμενο με την κουρά όνομα, περάν εκείνης του άρθρου 94 στην οποία προβλέπεται ότι τούτο αποτελεί ένα από τα στοιχεία τα οποία καταχωρίζονται στα οικεία μοναχολόγια.

Ειδικότερα, δεν περιλαμβάνεται διάταξη στην οποία να προβλέπεται ότι η δια της θρησκευτικής πράξης της κουράς πρόσκτηση μοναχικού ονόματος, επιφέρει μεταβολή του κυρίου ονόματος το οποίο έχει κατά νόμον καταχωρισθεί στην ληξιαρχική πράξη γέννησης του καρέντος μοναχού, υπό την έννοια της αυτοδίκαιης προσθήκης σ' αυτό του μοναχικού ονόματος.

Στα ίδια νομοθετικά κείμενα δεν προβλέπεται επίσης ότι δύναμι εγγράφων στα οποία πιστοποιείται το κτηθέν με την κουρά μοναχικό όνομα, είναι δυνατόν να επέλθει μεταβολή στην ληξιαρχική πράξη γέννησης ή ότι συντασσόμενα από τη μοναστηριακή αρχή έγγραφα ή βεβαιώσεις σχετικά με το όνομα αυτό, περάν της αποδεικτικής ισχύος τους ως δημοσίων εγγράφων, ιδρύουν υποχρέωση του ληξιάρχου να προβεί σε

διόρθωση της οικείας ληξιαρχικής πράξης γέννησης ή επέχουν θέση διορθωμένης ληξιαρχικής πράξης ως προς το κύριο όνομα (πρβλ. Γνωμδ ΝΣΚ 973/1976 με την οποία έγινε δεκτό ότι επικυρούμενα από την Ιερά Επιστοασία πιστοποιητικά περί της ηλικίας των μοναχών, δεν συνιστούν ληξιαρχικές πράξεις γέννησης ή πιστοποιητικά εγγραφής στα μητρώα αρρένων ή τα δημοτολόγια προς απόδειξη της ηλικίας προκειμένου περί ασφάλισης των μοναχών στον ΟΓΑ, και ο.π. Γνωμδ ΝΣΚ 932/1976 (Ολομ)].

2. Εξάλλου, όπως αναλυτικά αναφέρθηκε παραπάνω, δεν προβλέπεται σε διάταξη της ειδικής για το Άγιο Όρος νομοθεσίας ή του κοινού δίκαιου, μεταβολή του κυρίου ονόματος που έχει καταχωρισθεί σε ληξιαρχική πράξη γέννησης με την προσθήκη άλλου, με βάση δημόσια έγγραφα.

Αλλά και οποιαδήποτε μεταβολή σε μητρώα αρρένων ή δημοτολόγια, είναι δυνατή, σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 3 του Ν. 2119/1993 και το άρθρο 6 παρ. 1 του ΠΔ 497/1991, αντιστοίχως, μόνο με βάση διορθωμένη ληξιαρχική πράξη.

Καθίσταται επομένως πρόδηλο ότι, μεταβολή των εγγραφών στα μητρώα αρρένων και τα δημοτολόγια και έκδοση δελτίου αστυνομικής ταυτότητας, χωρίς προηγούμενη διόρθωση της οικείας ληξιαρχικής πράξης γέννησης, αφενός θα ήταν αντίθετη με τις προαναφερόμενες διατάξεις, και αφετέρου θα δημιουργούσε κινδύνους για την ασφάλεια των συναλλαγών.

Τούτο διότι, οι εγγραφές στα μητρώα αρρένων και τα δημοτολόγια δεν θα ήταν σύμφωνες με τις καταχωρίσεις στη ληξιαρχική πράξη γέννησης, η οποία κατά τη διάταξη του άρθρου 8 παρ. 1 του Ν. 344/1976 βεβαιώνει την αστική κατάσταση, αποδεικνύοντας, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 12 παρ. 1 του ίδιου Νόμου, μέχρι την προσβολή της για πλαστότητα, τα γεγονότα τα οποία ο ληξιαρχος βεβαιώνει ότι έλαβαν χώρα ενώπιον αυτού και μέχρις αποδείξεως του εναντίου τα γεγονότα, των οποίων ο ληξιαρχος βεβαιώνει ότι έλαβε γνώση από τις δηλώσεις των εμφανισθέντων [άρθρα 438 και 440 ΚΠολΔ, ΑΠ 1126/2009, 803/2006, ΝΟΜΟΣ, Γνωμδ ΝΣΚ 270/2000, 27/2003 (ατομική)].

3. Επειδή, όπως προκύπτει από τα παραπάνω, τα ζητήματα της μεταβολής του κυρίου ονόματος και της συνακόλουθης τροποποίησης των εγγραφών στα οικεία βιβλία της πολιτείας, δεν ρυθμίζεται από την ειδική περί Αγίου Όρους νομοθεσία, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αυτά ανάγονται στο αυτοδιοίκητό του, όπως η έννοια και η έκταση αυτού προσδιορίζεται σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν.

Η εφαρμογή επομένως των ρυθμίσεων άρθρων 13 και 14 του Ν. 344/1976 και του άρθρου 782 ΚΠολΔ, δεν προσκρούει στο αυτοδιοίκητο του Αγίου Όρους, ούτε το θίγει, διότι η ρύθμιση του τρόπου επέλευσης μεταβολών στα στοιχεία που έχουν καταχωρισθεί στα δημόσια ληξιαρχικά βιβλία, και στα στηριζόμενα στις υφιστάμενες σ' αυτά εγγραφές, λοιπά βιβλία τα οποία τηρούνται από τα αρμόδια όργανα της πολιτείας, δεν συνιστά οποιουδήποτε είδους επέμβαση της τελευταίας στο καθεστώς του Αγίου Όρους.

Αντιθέτως, η μη τήρηση των προϋποθέσεων που επιβάλλονται από τις διατάξεις αυτές, θα συνιστούσε μη σύννομη επενέργεια στα τηρούμενα από την πολιτεία βιβλία, με τους προεκτεθέντες κινδύνους για την ασφάλεια των συναλλαγών.

4. Άλλωστε, από τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 1 στοιχείο α) του ΠΔ 227/1998, στην οποία προβλέπεται ότι ο Διοικητής του Αγίου Όρους εντέλλεται την έκδοση δελτίου αστυνομικής ταυτότητας και ταξιδιωτικών εγγράφων σε όσους προσλαμβάνονται ως μοναχοί ή δόκιμοι, δεν θα ήταν δυνατόν να συναχθεί ότι με αυτήν θεσπίζεται παράκαμψη της διαδικασίας διόρθωσης της ληξιαρχικής πράξης γέννησης για την προσθήκη κυρίου ονόματος, λόγω κουράς, διότι η διάταξη αυτή, όπως συνάγεται από όσα προαναφέρθηκαν, αφορά σε πρόσωπα τα οποία δεν διαθέτουν τέτοια έγγραφα, όπως αλλοδαπούς που αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια με την κουρά (πρβλ. την προαναφερθείσα ΣΤΕ 2101/1991) ή ενδεχομένως σε προσληφθέντες ως δόκιμους ανηλίκους που δεν διέθεταν τέτοια έγγραφα, σε κάθε δε περίπτωση, δεν ρυθμίζει κατά τρόπο διαφορετικό από τις κοινές διατάξεις, τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την έκδοση των εγγράφων αυτών.

5. Λαμβανομένων υπ' όψιν των ανωτέρω, δεν είναι επιτρεπτή μεταβολή των σχετικών με το κύριο όνομα εγγραφών στο οικείο μητρώο αρρένων και το δημοτολόγιο, και με βάση αυτήν προσθήκη κυρίου ονόματος στο δελτίο αστυνομικής ταυτότητας προσώπου που εκάρη μοναχός στο Άγιο Όρος, χωρίς να έχει τηρηθεί η διαδικασία των άρθρων 13 και 14 του Ν. 344/1976, στα οποία προβλέπεται ότι απαιτείται να επιτραπεί η σχετική διόρθωση της ληξιαρχικής πράξης γέννησης, με τελεσίδικη απόφαση πολιτικού δικαστηρίου, η οποία εκδίδεται κατά τη διαδικασία του άρθρου 782 ΚΠολΔ, αφού το δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο να κρίνει εάν δικαιολογείται η μεταβολή και εάν διασφαλίζεται η έλλειψη αμφισβήτησης ή κινδύνου σύγχυσης ως προς την ταυτότητα του προσώπου, συνεκτιμώντας τα σχετικά νομολογιακά πορίσματα και κριτήρια.

Άλλωστε, δεν προκύπτει ότι εν προκειμένω προσδιορίζεται επακριβώς η έννοια της αιτουμένης προσθήκης ονόματος και ειδικότερα εάν νοείται απλή προσθήκη του κυρίου ονόματος το οποίο προσκτήθηκε με την κουρά ή προσθήκη του κυρίου ονόματος με συμπαραδήλωση της ιδιότητας του μοναχού [στο με αριθ. πρωτ. Φ.2/8α/2607/21.12.2009 έγγραφο της Ιεράς Κοινότητας γίνεται αναφορά σε μεταβολές της αστικής κατάστασης συναρτώμενες ή εξαρτώμενες από την μοναχική ιδιότητα, και στο με αριθμό Φ.2/8^α/2648/28.10.2008 έγγραφο της ίδιας σημειώνεται ότι «(...) δεν είναι δυνατόν να μη αναφέρηται το μοναχικόν του όνομα και συναφώς η μοναχική του ιδιότης επί της ταυτότητος του. Διότι δεν νομιμοποιείται να υπογράφη δια του μοναχικού του ονόματος, ελλείποντος τούτου εκ του δελτίου ταυτότητος, τιθεμένης ούτως εις αμφισβήτησιν και αυτής ταύτης της μοναχικής του ιδιότητος. (...)»].

Σημειώνεται ότι η ιδιότητα του μονάχου διατηρείται ισοβίως, προβλέπεται όμως δυνατότητα χορήγησης απολυτηρίου, κατόπιν αιτήματος του μοναχού, σε περίπτωση συνδρομής αποχρώντος λόγου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 103 του Καταστατικού.

Η ιδιότητα αυτή δεν συνεπάγεται απώλεια της ικανότητας δικαίου ή της δικαιοπρακτικής ικανότητας - με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στο

άρθρο 101 του Καταστατικού Χάρτη, περί απαγόρευσης διάθεσης εν ζωή ή αιτία θανάτου της περιουσίας που αποκτάται από μοναχούς ιδιορρυθμών Μονών μετά την κουρά, η οποία περιέρχεται στην οικεία Μονή, εφόσον αυτοί αποβιώσουν χωρίς να έχει χορηγηθεί νομίμως απολυτήριο κατά τα ανωτέρω, το αυτό δε ισχύει και για την περιουσία μοναχών των κοινοβίων Μονών, οι οποίοι δεν δύνανται να αποκτούν μετά την κουρά ιδίαν περιουσία - ούτε είναι ασυμβίβαστη με την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας [ιδ. άρθρα 101 και 103 Καταστατικού Χάρτη, ο.π. ΑΠ 462/2008, ΕφΑθ 4208/2009 και τις εκεί παραπομπές, Γνωμδ ΝΣΚ 708/2002 (ατομική)].

Β. Τέλος, οι δικαστικές αρμοδιότητες των οργάνων του Αγίου Όρους, είναι αυτές που καθορίζονται στο ΝΔ της 10/16.9.1926 και τον Καταστατικό του Χάρτη (ο.π. ΑΠ 462/2008, ΣΤΕ 988/2006, ΝΟΜΟΣ).

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 9 του προαναφερομένου ΝΔ/τος, οι δικαστικές αρμοδιότητες των οργάνων που ασκούν δικαιοδοτικές αρμοδιότητες στο Άγιο Όρος, αναφέρονται στα εκκλησιαστικά και πειθαρχικά παραπτώματα, τις οριακές ή εκ των ομολόγων οποιεσδήποτε διαφορές, καθώς και τις αστυνομικές και αγορανομικές παραβάσεις και τα πταίσματα, ενώ για τα λοιπά αδικήματα του κοινού ποινικού νόμου, αρμόδια είναι τα ποινικά δικαστήρια της Θεσσαλονίκης.

Στο άρθρο 44 του ΚΧΑΟ ορίζεται επίσης ότι ο σκοπός των δικαστηρίων του Αγίου Όρους, είναι η εκδίκαση των οριακών ζητημάτων, η φρούρηση της μοναχικής πειθαρχίας και η τιμωρία όσων μοναχών υποπίπτουν σε παράπτωμα.

Κατά συνέπεια δεν θα ήταν δυνατή η άσκηση από τα προβλεπόμενα από τις ειδικές διατάξεις για το Άγιο Όρος δικαιοδοτικά όργανα, αρμοδιοτήτων άλλων από εκείνες οι οποίες ρητώς προβλέπονται στις αυτές διατάξεις και μάλιστα για ζήτημα το οποίο δεν μπορεί να θεωρηθεί, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν, ότι ανάγεται στο αυτοδιοίκητο του Αγίου Όρους, αφού δεν ρυθμίζεται από το Σύνταγμα, τον ΚΧΑΟ και το κυρωτικό αυτού ΝΔ/γμα, τα δε προνόμια του Αγίου Όρους ισχύουν στο μέτρο που τα αναγνωρίζουν οι διατάξεις αυτές, και κατά την ρητή

πρόβλεψη του άρθρου 12 του Καταστατικού Χάρτη «(...) ως ταύτα συγκεκριμένως διατυπώνονται εν διατάξει του παρόντος (...)».

V. Λαμβάνοντας υπ' όψιν όσα αναφέρθηκαν, το Τμήμα γνωμοδοτεί ομοφώνως, ότι στο ερώτημα το οποίο τίθεται με το με αριθμό 127080/23.3.2010 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Γεν Δ/ση Διοικητικής Υποστήριξης, Δ/ση Αστικής Κατάστασης, Τμήμα Μητρώων και Ληξιαρχείων), αρμόζει αρνητική απάντηση, κατά τα ειδικότερα παραπάνω εκτιθέμενα.

Θεωρήθηκε

Αθήνα, 30 Ιουνίου 2010

Ο Πρόεδρος

Νικόλαος Μαυρίκας

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Η Εισηγήτρια

Φωτεινή Δεδούση

Πάρεδρος ΝΣΚ

